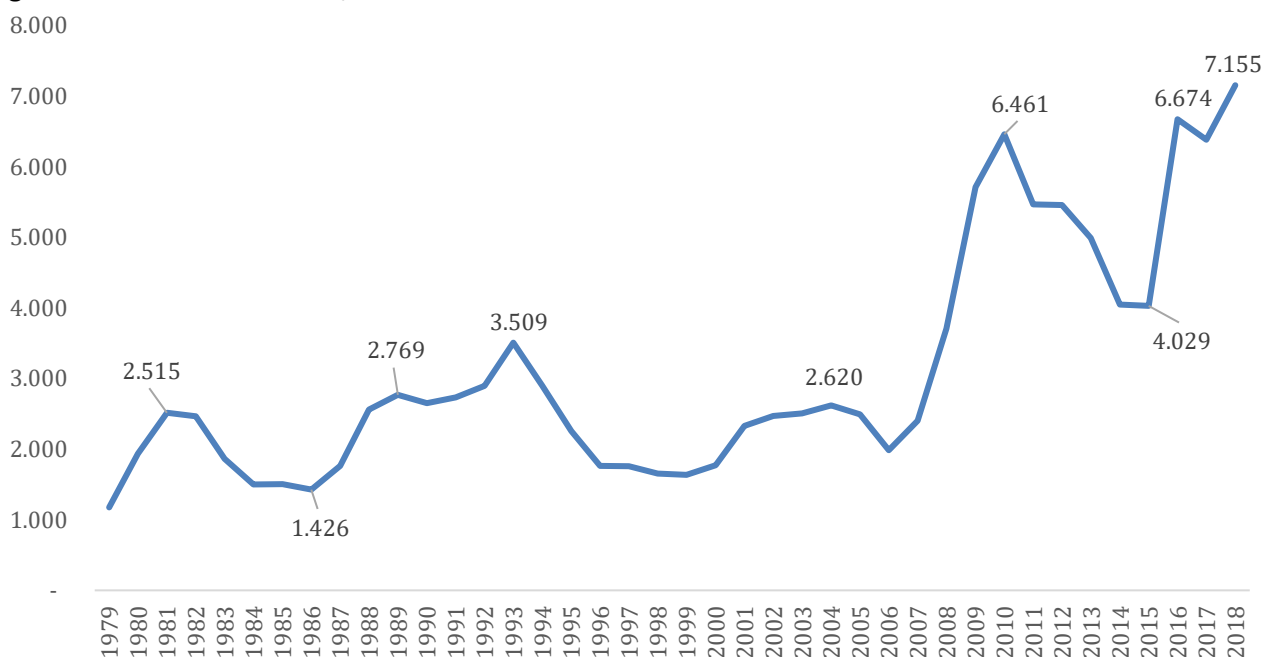

Inaktive virksomheder banker konkurstallet i rekord

7.155 virksomheder gik konkurs i 2018, hvilket er ny rekord. Rekorden er primært drevet af de såkaldte nulvirksomheder, det vil sige virksomheder uden ansatte og en omsætning på mindre end en mio. kr. i året op til konkursen. Nulvirksomhederne tegner sig for to ud af tre konkurser i 2018. Ser vi bort fra nulvirksomhederne, så er antallet af aktive konkurser siden 2013 på et forholdsvist konstant niveau og langt under finanskrisens første år. I fjerde kvartal 2018 har der tilmed været et fald i antallet af aktive konkurser i forhold til samme kvartal 2017.

Antallet af konkurser har historisk set altid været en vigtig konjunkturindikator. Kigger man tilbage gennem historien, ses det, at konkurstallet er gået op og ned som konsekvens af udviklingen i samfundsøkonomien. Figur 1 viser udviklingen i konkurstallet fra 1979 og frem til 2018.

Figur 1. Konkurser i Danmark, 1979-2018

Kilde: Danmarks Statistiks konkursstatistik konk9 og konk3. Beregninger foretaget af eStatistik.dk

En hurtig historisk gennemgang set med konkursbriller byder på lidt af en rutsjebanetur. Starten på firserne var præget af halvfjerdsernes oliekriser, hvilket satte sine spor på konkurstallet. Herefter fulgte en højkonjunktur, og konkurstallet faldt igen. Dette blev starten på en overophedning af økonomien, og underskuddet på betalingsbalancen steg. I 1986 var underskuddet på betalingsbalancen rekordstort, og Schlüter-regeringen så sig nødsaget til at bremse væksten i det private forbrug. Det gjorde den så med en række tiltag¹, der populært blev kaldt "Kartoffelkuren", og som var med til, at perioden fik øgenavnet "fattigfirserne".

Kartoffelkuren virkede efter hensigten. Det rekordstore underskud på betalingsbalancen i 1986 blev vendt til et overskud allerede i 1990, men prisen var, at Danmark gik igennem syv magre år, hvor konkurstallet (og

¹ Statistisk tiårsoversigt 1987, s. 176 <https://www.dst.dk/pubfile/19463/tiaarsovers87>

ledigheden) steg voldsomt frem til 1993, hvor det toppede med 3.509 konkurser, hvilket var mere end en fordobling. I 1986 var der 1.426 konkurser.

I sidste halvdel af halvfemserne faldt konkurstallet så igen til omkring det halve, men det var en stakket frist. Forude ventede såvel terrorangreb som finanskrisen. 11. september 2001 rystede verdensøkonomien, og således blev konkurstallet i Danmark også berørt. Det var dog blot krusninger på vandet sammenlignet med den tsunami, der var på vej.

Da finanskrisen banker på døren, sker der en eksplosiv vækst i konkurstallet. Fra 1.987 i 2006 til 6.461 i 2010 – en stigning på 225 procent på fire år². Herefter falder konkurstallet faktisk igen frem til 2015. Dette fald kan til dels forklares med, at der i en periode ikke blev inddrevet gæld til offentlige på grund af SKATs skandaleramte it-system til gældsinddrivelse, EFI. Dette medførte, at der i periode blev ophobet en række sager, som egentlig skulle have været sendt til konkurser³. Konkursniveauet var derfor i 2014 og 2015 kunstigt lavt.

Konkurspukkel og nulvirksomheder mudrer billedet i nyere tid

I 2015 begynder endnu en himmelflugt for konkurstallet, som det ses af Figur 1. Med til den udvikling hører to væsentligt aspekter. 1) De ophobede konkurser begynder at blive effektueret (jf. [Nyt fra Danmarks Statistik, nr. 49, 2016](#)), og 2) Indførelsen af den nye ejerform, de såkaldte "en-krone-selskaber" - [Iværksætterselskab \(IVS\)](#). Og når man så har i mente, at konkurstallet i 2014 og 2015 var kunstigt lavt, ja – så fremstår væksten i konkurstallet i 2016 desto mere voldsom. I første halvår 2016 afvikles konkurspuklen, og i november 2016 stiger konkurstallet til hidtil ukendte højder, da den første bølge af tvangslukkede IVS'er ser nattens mørke.

Med indførelsen af IVS fandt utroligt mange det attraktivt at starte egen virksomhed. Kendetegnende for den nye ejerform er nemlig, at der er meget lave startomkostninger. Et IVS kan man oprette med blot 1 krone i indskud, hvilket mange har benyttet sig af siden, ejerformen blev indført, og antallet af nye IVS'er er stigende. Der er altså en akkumulering af inaktive virksomheder, hvorfor konkurstallet for 2018 da også sætter rekord med 7.155 konkurser i Danmark.

Mange af de nye IVS'er fremstår nemlig i dag med meget begrænset økonomisk aktivitet i form af beskæftigelse eller omsætning, og indsendes der ikke årsrapport til Erhvervsstyrelsen fra et IVS, tvangsopløses selskabet og kommer således til at tælle med i konkursstatistikken. Dette så man i højeste potens i december 2017, hvor 1.524 virksomheder blev erklæret konkurs. Af disse var næsten halvdelen IVS'er, jf. "Nyt fra Danmarks Statistik, 2018: 3".

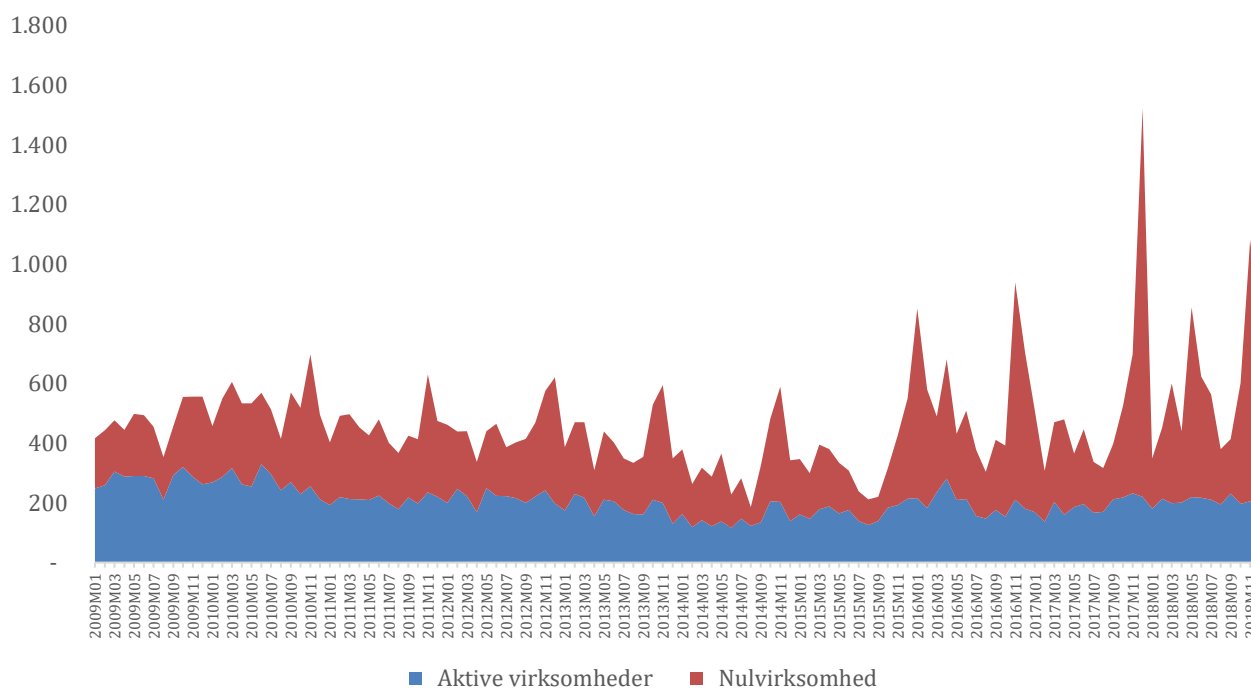
Men når der ikke er tale om reelle konkurser, undermineres validiteten i konkursstatistikken som et mål for udviklingen i samfundsøkonomien. Derfor er man nødt til at skelne mellem aktive virksomheder, der går konkurs, og hvad der kaldes nulvirksomheder. En nulvirksomhed defineres som en virksomhed uden beskæftigelse og en omsætning på mindre end en million kroner i året op til konkursen. Aktive virksomheder er så alle andre virksomheder. Du kan læse mere om denne problematik i eStatistik's [vidensbank](#). Af de 1.524 virksomheder, der blev erklæret konkurs i december 2017, udgjorde nulvirksomhederne hele 1.304 af dem.

² Statistisk tiårsoversigt 2010, s. 14-15, s. 207 <https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=14908&sid=sttiaar2010>

³ <https://borsen.dk/nyheder/virksomheder/artikel/1/324011/skattepuukel-faar-antallet-af-konkurser-i-april-til-at-brage-op.html>

I Figur 2 ses udviklingen i konkurser men opdelt mellem aktive virksomheder og nulvirksomheder i perioden 2009 til 2018.

Figur 2. Konkurser i Danmark, opdelt på hhv. aktive virksomheder og nulvirksomheder, 2009M1-2018M12

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

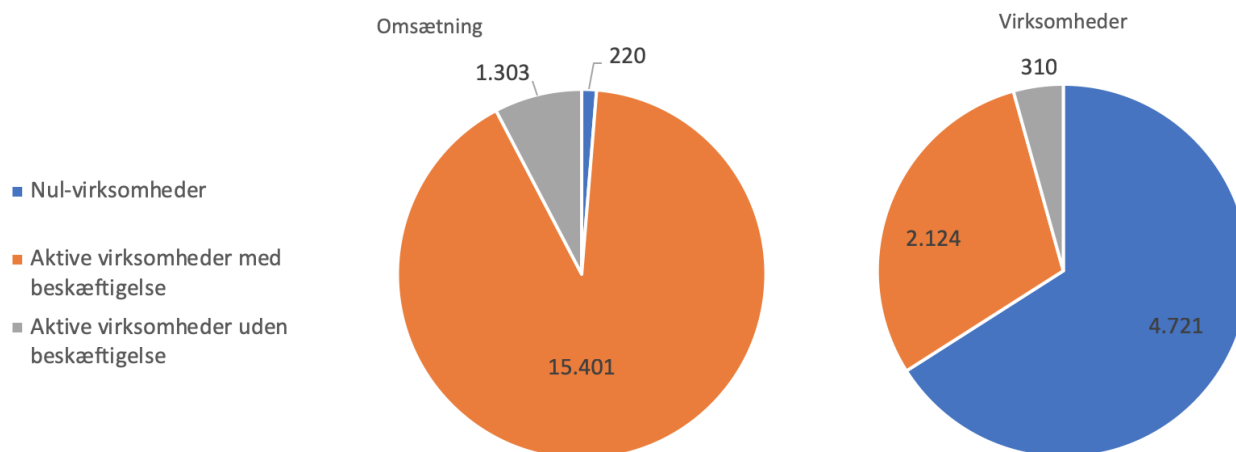
Som det ses af figuren, ligger antallet af konkurser i aktive virksomheder ret konstant over de seneste ti år på et niveau omkring 200 konkurser i måneden. Ser man derimod på nulvirksomhederne, er billedet noget mere voldsomt. Her er store udsving i de senere år, og december 2017 satte en eftertrykkelig rekord med hele 1.304 konkurser i nulvirksomheder, der nok skal forklares med tvangslukninger af IVS'er.

Det ses også af figuren, at der i november 2018 har været det næsthøjeste antal konkurser, og igen er det nulvirksomhederne, der er den store synder i konkursstatistikken. Det varslede umiddelbart ikke godt for tallene i december, men det viste sig, at 2017 var en enlig svale i forhold til den tid på året, hvor konkursspuklen opstår. I hele perioden fra 2009 til 2016 er konkurstallet toppet i november, og således også i 2018. I november 2018 var der 875 nulvirksomheder, der gik konkurs, mens tallet i december faldt med 28 procent til 630 konkurser.

At konkurstallet topper i november, er en logisk konsekvens af tidsrummet fra, at en virksomhed tvangslukkes til, den erklæres konkurs, jf. "[Nyt fra Danmarks Statistik, 2016: 510](#)". Læs mere om vejen fra tvangslukning til konkurs på [Erhvervsstyrelsens hjemmeside](#).

Opdelingen af virksomheder i henholdsvis aktive og nulvirksomheder giver god mening, når man ser på udviklingen i Figur 2. Og den illustreres også godt, når man sammenholder omsætning med konkurser. Det ses i Figur 3.

Figur 3. Omsætning i konkursramte virksomheder (i mio.kr.) og antal konkurser opgjort på virksomhedstype, 2018

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

I Figur 3 ses det, at nulvirksomhederne med 220 millioner kroner kun tegner sig for beskedne 1,3 procent af den samlede omsætning i konkursramte virksomheder. Men nulvirksomhederne udgør med 4.721 konkurser hele 66 procent af det samlede antal konkurser i 2018. Dermed tegner de aktive virksomheder (med eller uden beskæftigelse) sig for 98,7 procent af omsætningen i alle landets konkursramte virksomheder i 2018 – selvom de kun udgør lidt over en tredjedel af dem (34 procent).

Forskellen mellem nulvirksomheder og aktive virksomheder er med andre ord markant. De 4.721 nulvirksomheder, der gik konkurs i 2018 havde en gennemsnitlig omsætning på 46.000 kroner og en levealder i snit på lidt over 5 år. Til sammenligning havde de aktive virksomheder, der gik konkurs i 2018 en gennemsnitlig omsætning på 6,8 mio. kroner, en levealder på otte et halvt år og beskæftigede op til konkursen fem fuldtidsansatte.

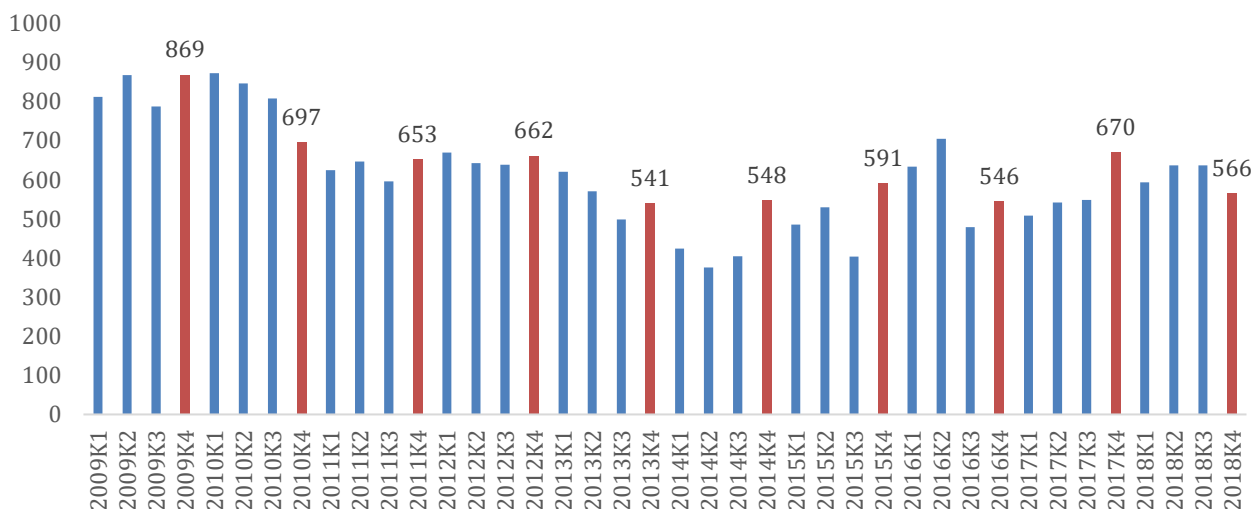
Pænt konkursfald i årets sidste kvartal

Skal man bruge konkurstallet som indikator for temperaturen i dansk økonomi, giver det altså kun mening at se bort fra nulvirksomhederne. I Figur 4 ses udviklingen i antallet af aktive virksomheder, der går konkurs hvert kvartal i perioden første kvartal 2009 til fjerde kvartal 2018.

Af figuren ses det, at antallet af aktive virksomheder, der går konkurs over hele perioden er faldet. Det ses også, at der er i mange af årene, har været en tendens til, at konkurstallet topper i fjerde kvartal. Denne tendens bliver dog brudt i 2018, hvor fjerde kvartal faktisk var det kvartal med færrest konkurser. Igen skal det nævnes, at 2016 er atypisk, da det var her, at der blev prikket hul på den førromtalte konkursspukkel. Det afspejler sig i konkurstallene for de to første kvartaler af 2016.

Der har været et fald i antallet af konkurser i fjerde kvartal 2018 sammenlignet med samme kvartal året før. I 2017 var der 670 konkurser, mens der i 2018 var 566 konkurser – et fald svarende til 16 procent.

Figur 4. Aktive virksomhedskonkurser fordelt på kvartaler, 2009K1-2018K4

Kilde: Danmarks Statistik konkursstatistik KONK3

Der var altså 104 færre konkurser i 2018's sidste kvartal sammenlignet med fjerde kvartal 2017. Kigger man på branchefordelingen af aktive konkurser, ses det da også, at der i alle brancher bortset fra to har været en positiv udvikling i antallet af konkurser. Landbrug og Detailhandel er de eneste to brancher, der har oplevet en stigning i antallet af konkurser, når man sammenligner de to kvartaler.

Denne udvikling er blandt andet båret af, at de videntunge erhverv har oplevet markant færre konkurser i fjerde kvartal 2018. I Information og kommunikation var der 20 færre konkurser, mens der i Erhvervsservice var 34 færre konkurser. Dermed tegner de to brancher for mere end halvdelen af det absolutte fald i konkurser. Bygge og anlæg er stadig den største branche målt på antallet af konkurser med 121 konkurser i fjerde kvartal 2018 svarende til 21 procent.

Tabel 1. Udvikling i aktive virksomhedskonkurser fordelt på brancher, 2017K4-2018K4

	2017K4	2018K4	Vækst	i pct
Alle brancher	670	566	-104	-16%
Landbrug mv.	16	35	19	119%
Industri mv.	45	37	-8	-18%
Bygge og anlæg	127	121	-6	-5%
Handel med biler	28	14	-14	-50%
Engroshandel	51	43	-8	-16%
Detailhandel	66	70	4	6%
Transport	45	35	-10	-22%
Hoteller og restauranter	64	59	-5	-8%
Information og kommunikation	45	25	-20	-44%
Finansiering, ejendomme mv.	23	17	-6	-26%
Erhvervsservice	118	84	-34	-29%
Sundhed, kultur, fritid mv.	42	26	-16	-38%

Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik konkursstatistik ESTAT13. Beregninger foretaget af eStatistik

2.434 aktive virksomhedskonkurser i 2018

Ser man på udviklingen fra 2017 til 2018 har der overordnet set været en stigning i antallet af konkurser i aktive virksomheder. Fra 2.270 i 2017 til 2.434 i 2018, hvilket betyder, at der har været 7 procent flere konkurser i 2018. Landbrug, skovbrug og fiskeri, Hotel og restauration samt Detailhandel har haft størst vækst i antallet af konkurser, mens Handel med biler, Engroshandel samt Information og kommunikation har haft en tilbagegang i antallet af konkurser. Halveringen i antallet af konkurser i branchen Handel med biler fra 2017 til 2018 illustrerer konkursstatistikens følsomhed for politisk usikkerhed. I dette tilfælde i form af diverse udmeldinger om ændringer i registreringsafgiften.

Ser man på udviklingen af aktive virksomhedskonkurser fordelt på brancher over længere tid, kommer det også til udtryk, at stigningen i samlede antal konkurser er båret frem af nulvirksomhederne. Der har nemlig i perioden 2009 til 2018 været et fald på 27 procent i antallet af konkurser i aktive virksomheder. Tallene kan ses af Tabel 2.

Faldet i konkurser fordeler sig nogenlunde jævnt ud over alle brancher, og det er kun Landbrug, skovbrug og fiskeri samt Hotel og restauration, der har oplevet flere konkurser i perioden. Konkurstallet i førstnævnte er steget med hele 155 procent, men fra et lavt udgangspunkt skal det siges. Hotel- og restaurationsbranchen havde i 2018 18 procent flere konkurser sammenlignet med 2009.

Tabel 2. Udvikling i antal aktive virksomhedskonkurser fordelt på brancher, 2009-2018

	2009	2017	2018	Vækst 2017-2018		Vækst 2009-2018	
				Absolut	I pct.	Absolut	I pct.
Alle brancher	3.337	2.270	2.434	164	7%	-903	-27%
Landbrug mv.	51	85	130	45	53%	79	155%
Industri mv.	347	167	172	5	3%	-175	-50%
Bygge og anlæg	735	456	503	47	10%	-232	-32%
Handel med biler	95	99	50	-49	-49%	-45	-47%
Engroshandel	327	202	170	-32	-16%	-157	-48%
Detailhandel	400	242	293	51	21%	-107	-27%
Transport	234	136	153	17	13%	-81	-35%
Hoteller og restauranter	217	205	256	51	25%	39	18%
Information og kommunikation	140	131	114	-17	-13%	-26	-19%
Finansiering, ejendomme mv.	174	62	68	6	10%	-106	-61%
Erhvervsservice	445	351	373	22	6%	-72	-16%
Sundhed, kultur, fritid mv.	172	134	152	18	13%	-20	-12%

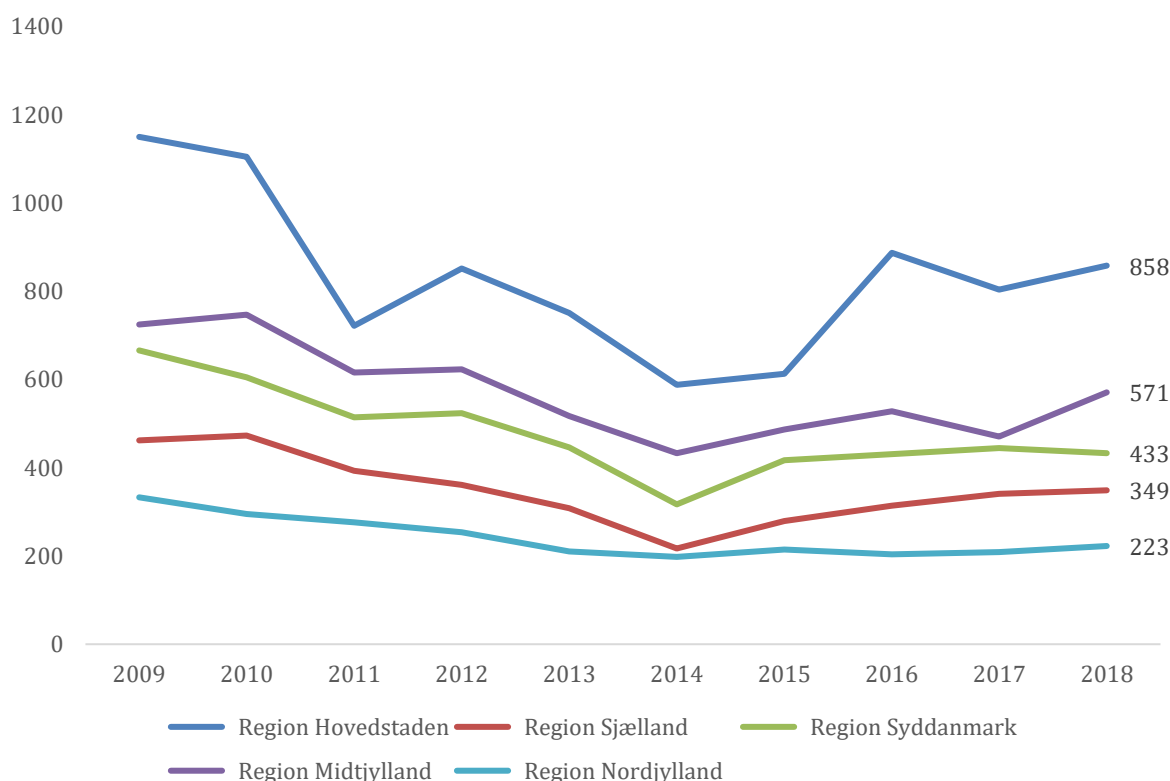
Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik konkursstatistik ESTAT13. Beregninger foretaget af eStatistik

Vækst i antallet af aktive konkurser i fire ud af fem regioner det seneste år

Udviklingen i antallet af aktive konkurser i de fem regioner kan ses i Figur 5. Her ses det ikke overraskende, at der er flest konkurser i Region Hovedstaden. Her finder man også den største koncentration af virksomheder. Region Midtjylland er den region med størst vækst i antallet af konkurser blandt aktive virksomheder det seneste år. Konkurstallet er gået fra 471 i 2017 til 571 i 2018, en vækst på 21 procent. Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Nordjylland har også haft flere konkurser det seneste år – dog med mere beskedne vækstrater, mens Region Syddanmark har som eneste region haft et lille fald i antallet af aktive virksomhedskonkurser. Fra 445 i 2017 til 433 i 2018 svarende til et fald på 3 procent.

Generelt må det dog siges, at udviklingen over tid i regionerne er på et ret stabilt leje og væsentligt under niveauet fra 2009. Alle fem regioner har over hele perioden 2009 til 2018 oplevet et fald i antallet af aktive konkurser. I Region Syddanmark har faldet været på 35 procent, mens det i Region Midtjylland har været på 21 procent. Faldet i de øvrige tre regioner er at finde i spændet mellem Region Midtjylland og Region Syddanmark.

Figur 5. Aktive konkurser fordelt på regioner, 2009-2018

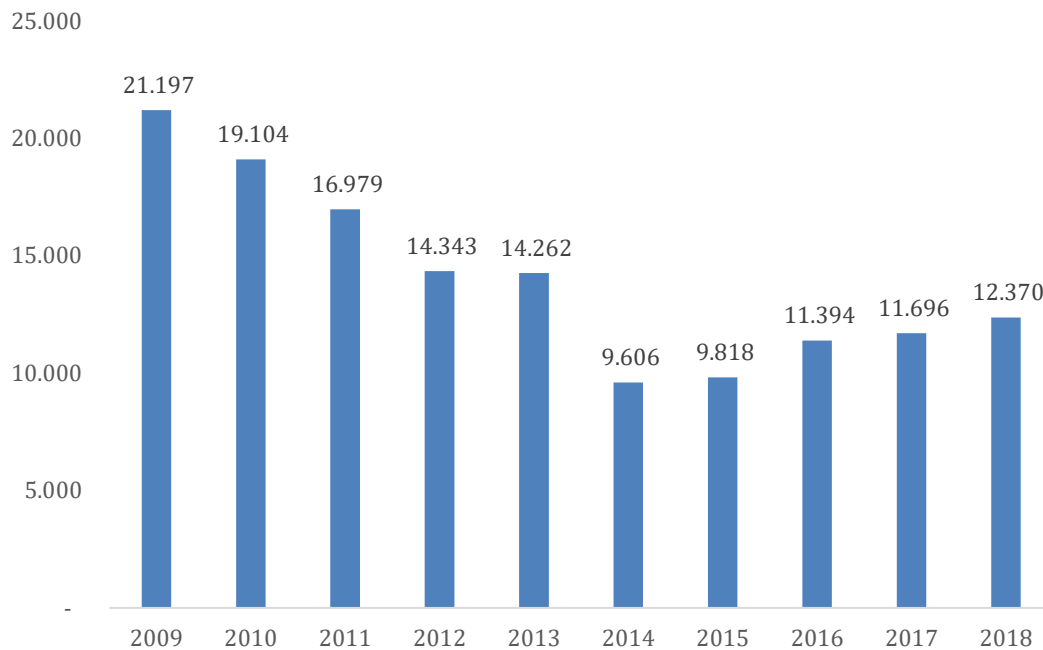
Kilde: Specialkørsel af Danmarks Statistik ESTAT14. Beregninger foretaget af eStatistik

Konkurser betyder tabte job

Konkurser i aktive virksomheder er selvsagt også forbundet med et tab af job. Nulvirksomheder var som tidligere nævnt defineret som virksomheder uden beskæftigelse og med en omsætning på under en million kroner i året op til konkursen. Jobtabet er altså at finde i de aktive virksomheder, der går konkurs.

I Figur 6 ses det årlige antal tabte job som følge af konkurser.

Figur 6. Jobtab som følge af konkurser, 2009-2018

Kilde: Danmarks Statistik KONK3

Det ses af figuren, at finanskrisen resulterede i, at der i 2009 var mange konkurser og et stort jobtab. Herefter faldt antallet af tabte job i nogle år. Siden 2014 har jobtabet igen været stigende, hvilket konkurstallet også har været.